

MATKARAPORTTI

MARJAOSAAMISKESKUKSEN
SYKSYN MARJA- JA OMENARETKI ITÄ-SUOMEEN 29.–30.9.2008
Yhteistyössä Savon ammatti- ja aikuisopisto Suonenjoen yksikkö

OHJELMA

29.9.2008 Maanantai

- 7.00 Lähtö Savon ammatti- ja aikuisopisto Jalkalantie 160, Suonenjoki (Sakkyn opiskelijat)
- 7.05 Lähtö Yrityspuisto Futuria Jalkalantie 6, Suonenjoki (muut)
- 9.00 Piispan marja- ja hedelmätarha, Mikkeli. Tilalla tuotetaan mansikoita, vadelmia, omenia, luumuja ja herukkaa. Katso lisää: <http://www.piispanmarjatjahedelmat.com/>
- Lounas (omakustanteinen)
- 15.00 Kauniston marja- ja puutarhatila, Nuijamaa. Tilalla viljellään 70 ha:n alalla mansikkaa, vadelmaa, omenaa, hernettä. Katso lisää: <http://www.elisanet.fi/veikko.jarvenpaa/>
- 19.00 Majoittuminen Parikkalassa Hotelli Lohikontissa. <http://www.parinet.fi/kontti/>
- Ruokailu (omakustanteinen)

30.9.2008 Tiistai

- 7.00 Aamupala
- 8.00 Lähtö Kiteelle
- 9.30 Ismo Ruutiaisen marjatila, Kitee. Tilalla tunneliviljelyä, vadelmaa, karhunvattua, mansikkaa.
- 12.00 Lounas (omakustanteinen)
- 13.15 Reetta Lempisen omenatarha Kontiolahdella. Luomuomenatila.
<http://www.luomuomena.fi>
- 18.00 mennessä paluu Suonenjoelle

Merja Uusi-Salava-Gråsten ja Kati Kolari:

PIISPAN MARJAT JA HEDELMÄT

Vasemalla Matti Piispa, Sisko ja Anssi Krannila sekä Teppo Kaarniemi.
Kuva Ilkka Voutilainen

Piispan marja- ja hedelmätarha sijaitsee Mikkelissä Rahulan kylässä. Vuoteen 1998 Matti Piispa viljeli karjatilaa. Seuraavana vuonna istutettiin pääosa hedelmäpuista. Nyt tilalla työskentelee päätoimisesti isäntä ja emäntä käy muualla töissä. Kesällä 2008 työvoimana oli 15 nuorta lähialueelta ja 8 henkilöä Petroskoista. Tilalla on 10 hehtaaria peltoa, jotka ovat pienehköjä lohkoja.

Mansikkaa viljellään 3 hehtaarin alalla. Lajikkeina ovat Polka, Honey, Sonata ja Jonsok itsepoimijoille. Pääosa sadosta myydään torimyyjille, Mikkelin Prismaan ja osa tilamyntinä. Mansikkaa myös pakastetaan lähileipomon tarpeisiin.

Vadelmaa tilalla on 0,7 hehtaaria. Lajikkeena on syysvadelma Polka. Taimia on 250 kpl. Sato menee pääosin lähileipomoon.

Luumulla on 0,5 hehtaaria, Sinikkaa, Punalumua, Keltalumua ja joitain muita lajikkeita. Sato on vaihdellut vuosittain. Talvivauriot isoja, paleltuu herkästi. Isäntä pitää onnistumis mahdollisuutta lähinnä kotipuutarha tasolla.

Omenaa on viljelyssä 1 ha. Lajikkeita on paljon mm. Grenman, Sariola, Samo, Pirja, Jaspi, Pekka, Särsö, Sandra, Vuokko, Lobo, Kanelit, Lepaan liereä, Eppulainen, Silva, Juuso ja Renown. Perusrunkoina ovat P9 ja MTT.

Kauppalajikkeiksi soveltuvina Matti pitää Pirjaa, Vuokko, Särsöä, Sandraa ja Loba. Huonoina lajikkeita isännän mukaan ovat Grenman pienen koon vuoksi, ei mene kaupaksi. Sariola, sato on satunnaista. Samo on ruvenarka, samoin Vuokko, joka on lisäksi muutenkin vaikea viljeltävä. Kanelit ovat antaneet heikosti satoa. Eppulainen ei sovellu konelajitteluun muotonsa vuoksi.

Matti Piispa kertoi, että omenapuut ovat reheväkasvuisia ja tarvitsisivat enemmän leikkuuta kuin on tehty. Ruven torjuntaan hän on joutunut kiinnittämään erityistä huomiota. Kesäaikaan 6-7 ruiskutusta. Kalsium lannoitusta hän piti tärkeänä, mutta pitoisuuksia ja ajankohtaa on seurattava tarkasti. Sato myydään tilamyntinä ja Prismassa (Mikkeli). Omenamehua on myös myynnissä. Mehunteko on ulkoistettu.

kuva Ilkka Voutilainen

Osaan pelloista on istutettu ruotsalaista energiapajua 75 cm taimivälillä ja 1,5 m rivivälillä. Rikkaruohon torjunnasta on huolehdittava. Kasvusto kerätään 5-6 vuotiaana. Sama kasvusto säilyy noin 20 vuotta.

Tauno Nuottanen, Jussi Huttunen:

KAUNISTON MARJAT JA OMENAT

Kauniston marja- ja puutarhatila, Nuijamaa.

Tilalla viljellään 70 ha:n alalla 2008: mansikkaa 34, vadelmaa 10, omenaa 26 ja hernettä 10 ha:n alalla.

Isäntä Veikko Järvenpää ja emäntä Pirjo Dahlman, MMT, dosentti.

Historia. Tilan jo edesmennyt isäntä Eino Järvenpää aloitti tuotannon 1913 keräämällä metsämansikoita ja myymällä niitä Saimaan Kanavan laivoihin. Hän istutti ensimmäiset puutarhamansikat 1934 Nuijamaan Räihän kylään. Vuonna 1941 istutettiin ensimmäiset mansikan-, vadelman- ja omenapuun taimet Kauniston tilalle, jota viljellään edelleen.

Tuotantoa on kolmella eri tilalla;. Nuijamaalla Kauniston ja Kimalluksen tilat sekä Puralassa (Hytissä) Huvituksen tila. Suurella pinta-alalla (70 ha) on mahdollisuus viljelykiertoon ja kestävään tuotantoon. Runsas lumipeite varmistaa talvehtimista ja Suomen lämpimin kesä kypsyttää herkulliset tuotteet.

A-Lab-sääseman (AWS-1, www.a-lab.fi) avulla viljelytoimet ajoitetaan tarkasti. Sääasema mm. hälyttää ruiskutukseen. Tämän kesän viileyttä osoitti kertynyt lämpösumma n. 1100, kun normaalisti jo 1300. Pienilmastoaan isäntä piti huonona hallanvaaran takia.

Strategiat. - Kotimaisesta omenasta on huutava pula syksyisin. Omenantuotantomme alkaa kunnolla vasta ensi vuonna (2004), mutta jo nyt lähivuosien sadot on myyty kauppaan. Hyvästä kotimaisesta omenasta on esiintynyt aina pulaa maassamme. Lohjan seudulla ja Lounais-Suomessa viljellään jonkin verran talvilajikkeita, kuten Loba. Kesä- ja syyslajikkeita ei viljele oikein kukaan ammattimaisesti. Iskemme tähän markkinarakoon. Kotimaisella vadelmalla ja omenalla on kovasti kysyntää. Vaikka meillä on suuret tuotantomäärät, mitään ei ole koskaan jäänyt myymättä, kertoi Veikko Järvenpää.

Taloudellista ajattelua tuotannossa ja ajan hermolla pysymistä korostetaan: - Hankimme Italiasta pumput ja kastelulaitteet, kun hinta oli vain kolmasosa kotimaisesta hintatasosta. Käymme nimittäin joka vuosi Italiassa puutarhamessuilla ja hankimme sieltä nykyaikaista kalustoa, kertoi Järvenpää Järvenpää käyttää niin mansikan, vadelman kuin omenankin viljelyssä kaikkein nykyaikaisimpia tuotantomenetelmiä. Lisäksi apuna on Pirjo-vaimo, yksi maamme parhaista asiantuntijoista..

Ison omenaviljelmän perustaminen vaatii Järvenpään mukaan rohkeutta ja isot investoinnit. Tihkukastelu- ja lannoitusjärjestelmä, joka sisältää putkistot, suojakatteet, pumput ja puhdistuslaitteet, maksaa kymmeniä tuhansia euroja. Taimet, istutus- ja hoitotyöt sekä aitaus lohkaisevat ison summan.

Hän otti ennakkoluuttomana viljelijänä käyttöön kääpiöivät omenapuut. - **Kääpiöivä omenapuu** on selvästi vaikeampi hoitaa kuin perinteinen omenapuu, sillä se vaatii tarkkoja leikkauksia ja oksantaivutuksia. Plussapuolena ovat helpommat hoito- ja sadonkorjuutyöt, kun kastelu ja lannoitus on automatisoitu. Lisäksi matalista puista omenat on nopeampi poimia.

Omenapuita on istutettu 2002, 2003 ja 2004. Anssi Krannila on toiminut asiantuntijana istutuksissa. Viljelyssä on vanhoja varmoja lajikkeita ja uusia kääpiörunkoisia. Perusrunkoina P9 ja P59. Vanhimmat omenapuut tilalla ovat 70 vuotiaita. Omena viihtyy kokemusten mukaan rinteissä, ei notkelmissa. Peltomyyrätuhot tilalla ovat vähäiset, vesimyyrätuhot suuremmat.

Järvenpää on tyytyväinen satotuloksiin. Mansikalla 2008 oli 40 % suurempi sato kuin koskaan. Poimintaa oli elokuun viimeiselle viikolle asti.

Tilalla pidetään tasainen hinta läpi kesän mansikalla, esim. 3,50 €/l läpi kesän tai vadelmalla "poimi 10–15 eurolla päivässä, niin paljon kun ehdit" tapahtumat.

Tihkukastelu on käytössä kaikilla pelloilla, tilalla on kolme pumppuasemaa. Tihkukastelun yhteydessä puut saavat lannoitteista ravinteet oikeassa suhteessa. Tuulensuojana omenatarhassa on käytetty nopeakasvuista tervaleppää. Tilalla on myös sähköaidat peuran ja hirven torjuntaan

Viljely muovikatteessa pitää tuotteet puhtaana. Kukkien pölytyksestä huolehtivat Jarkko Nikun mehiläiset. Kylmävarastosta kaikki tuotteet lähtevät myyntiin jäädytettyinä kylmäkuljetusautoilla. Mansikkaa ja vadelmaa viljellään myös Pakkasmarja Oy:lle. - Mansikasta rahat tulevat, totesi isäntä.

Lajikkeet:

Mansikkalajikkeet: aikainen Zefyr. Päälajike makea Polka.

Vadelma: jättimarjainen Glen Ample, suurimarjainen Ottawa, makea Muskoka.

Omena: Elokuusta lokakuulle omenia uudesta tarhasta: Pirja, Vuokko, Valkea Kuulas, Lavia, Samo, Koit, Tiina, Sandra, Heta, Jaspi, Punakaneli, Safran Pohjola, Eppulainen, Lobo.

Herne: Aikainen ja makea Avola, pitkäpalkoinen Early Onward.

Markkinointi: Sesonkiaikaan mansikkaa saa: Lappeenrannan toreilta ja hyvin varustetuista kaupoista Lappeenrannasta ja Imatralta. Myös suoraan Kauniston tilalta Nuijamaan Jysimäeltä valmiiksi poimittuna, myös kannattomana, lajike Polka. Isot erät on varattava puhelimitse. Myös itsepoiminta on mahdollista joka päivä kello 9-18, hintaan 3 €/kg. Omenaa ei myydä tilalta. Kaikki omena menee kauppaliikkeisiin, hinta on 2,20 €/kg, 0 % alv. Isäntä piti hintaa hyvänä verrattuna ulkolaiseen 0,90 €/kg hintaan myytävään omena verrattuna.

Työvoima, majoitus: Tilalla on 160 työntekijää, joista 80 % venäläisiä. Kuljetus pellolle tapahtuu omalla linja-autolla. Kaikkiaan tilalla on käytössä 10 autoa. Emäntä toimii tuotantopäällikkönä, halliten venäjän kielen. Hänen alaisinaan on 3-4 venäläistä pomoa. Tilalla tarjotaan lämmin ateria päivittäin. Päivällä poimijoilla on kahden tunnin siesta. Majoitustilat: vanhoja kahden huoneen Valion parakkeja, toisella seinällä ikkunat, kylmäkalusto, hotellisänkyjä, 4 saunaa, asuntovaunuja, 40 ulkovessaa.

Mansikkamaan peruskunnostuksessa käytetään edullista turvetta lähisuolta ajettuna. Turvetta käytetään 1000 m³/ha:lle. Rousteen vuoksi mansikkapenkit tehdään normaalia korkeammat. Nyt kunnostettavana olevalle alueelle tulee viimeinen käsi-istutus frigotaimilla 40 000 kpl/ha, paririviin 6 kpl/m, tihkuletku keskelle. 8 ha istutettu v. 2008. 16 ha istutetaan v. 2009. Hallantorjuntasadetusta mansikalle ei ole tehty.

Vadelma tuetaan talviasentoon, keväällä latvontaleikkaus. Leikattu oksisto murskataan. Vadelmalla käytetään V-tuentaa.. Sitominen ja kitkeminen teetetään urakalla.

Lähteet: Kauniston Marjat ja Omenat: [Kotisivut](#)
Etelä-Saimaa: [Veikko Järvenpää laajentaa](#)
A-lab-sääsema: [A-lab.fi](#)
Mittauksia sääasemalla: [Kosteuden mittaaminen](#),
[A-lab](#)

Tilakäynti
Kuvat:
<http://picasaweb.google.com/jussimh/Nuijjamaalta#>

Susanna Kuusisto ja Sirkku Holttinen:

RUUTIAISEN PUUTARHA, KITEE

Ruutiaisen puutarha on marjanviljelyyn erikoistunut suoramyynti- ja itsepoimintatila, jolla viljellään vadelmaa, mansikkaa, karhunvadelmaa ja pienimuotoisesti viinirypäleitä. Omistajat ovat Eeva ja Ismo Ruutiainen. Tila sijaitsee Kiteellä, Niittykummun kylässä. Tilalla viljellään erikoismarjoja, koska maata on vähän ja se halutaan hyödyntää tehokkaasti. Erikoismarjat mahdollistavat sadon ajoittamisen eri lajien kypsyessä pitkin kesää ja syksyä. Poiminta aloitetaan heinäkuun alkupuolella ja viimeisenä kerätään lokakuussa syys- ja karhunvadelmia. Tilan pinta-ala on 4,5 ha, josta 0,5 ha on vuokrattua peltoa. Tunneleita on n. 5000 m².

Ruutiaisen tilan tunneleita. Kuva Ilkka Voutilainen/MOK

Palkkatyövoimaa on huhtikuun alusta lokakuun puoleen väliin. Työntekijöitä on enimmillään n.15 mansikan poiminta-aikaan. Talvisin Ismo Ruutiainen työskentelee ProAgrian puutarhatalouden yritysneuvojana.

Karhunvadelma

Karhunvadelmaa viljellään 2300m² tunneleissa. Tunnelit ovat 120 m pitkiä ja 6 m leveitä. Päälajikkeena on Thornless Evergreen, joka on myöhäinen lajike ja kotoisin USA:sta. Lajike on ikivihreä ja piikitön. Muina lajikkeina ovat ruukkuihin istutetut Loch Ness ja Sester, joka on USA:n eniten viljelty lajike. Taimet ovat AA 2 taimia ja ne ostetaan Englannista.

Karhunvadelmakasvusto veti kokeneen mansikanviljelijän mielteliääksi. Kuva Ilkka Voutilainen/MOK

Thornless Evergreen on istutettu maahan muovikatteeseen ja perustaimet ovat maassa riveissä kahden metrin välein. Tihkukasteluletkut kulkevat katteen päällä. Ruukkutaimien kastelu tapahtuu tippukasteluna. Ismo Ruutiainen mukaan vettä pitää olla koko ajan saatavilla, mutta sitä kuluu yllättävän vähän, sillä karhunvatun juuristo on valtavan laaja. Karhunvadelma kasvaa vuodessa jopa 6- 8 metriä pitkiä versoja, köynnöksiä. Verso on vahvempi kuin vadelman verso. Versot tuetaan sitomalla ne taimiriveissä tukitolppien välissä kulkeviin lankoihin. Ylin lanka on vajaan 2 metrin korkeudessa. Karhunvadelma talvetetaan taivuttamalla versot alas, kun satoa tuottaneet versot on leikattu pois. Karhunvadelma leikataan kuten vadelma. Ruukut kasataan talveksi aumoihin kyljelleen ja peitellään harsoilla.

Lannoitustarve on karhunvadelmalla vähäistä, sillä karhunvatulle riittää pienet ravinnemäärät. Kimalaiset tekevät pölytyksen, mihin riittää yksi kimalaispesä. Kemiallista kasvinsuojelua ei ole tarvinnut käyttää.

Karhunvadelmasta saadaan satoa noin kolme kertaa enemmän kuin tavallisesta vadelmasta. Sato poimitaan suoraan 150 gramman rasioihin. Koko karhunvadelmasato markkinoidaan Etelä-Suomeen ja se myydään marketeissa suoraan kuluttajalle. Ismo Ruutiainen kokemuksen mukaan erikoismarjojen myynti ei ole helppoa, sillä kuluttajat tyypillisesti ostavat pääasiassa vain tuttuja marjoja. Asiakkaiden kanssa pitää päästä suoraan kosketuksiin, jotta heille voi kertoa erikoismarjoista. Ismo Ruutiainen on ollut myös boysenmarjaa viljelyssä, mutta se tullaan hävittämään. Taimia on vähän, joten satokin on ollut vaatimatonta.

Mansikka

Mansikka on tilan pääkasvi. Sitä kasvaa avomaalla 2,5 ha ja tunneleissa laatikoissa 1300m². Tunnelimansikan esikasvatus tehdään kasvihuoneessa maaliskuun lopusta huhtikuulle. Ne siirretään tunneliin, kun aurinko lämmittää riittävästi. Tunnelimansikat kasvavat laatikoissa tolppien varaan rakennetuissa telineissä reilun metrin korkeudella. Keväällä niiden päälle vedetään tarvittaessa yöksi muovi ja lämmitetään muovin alle hallaa vastaan. 35 kWn öljylämmitin riittänyt tunnelin kevään ja alkukesän lämmitykseen. Öljyä meni tänä vuonna noin 100 litraa.

Tunnelimansikat ovat tippukastelussa ja kastelulannoituksessa. Vihannespunkin torjunnan ajoituksen kannalta seuranta pitää tehdä päivittäin. Jos taimet ovat puhtaat, vihannespunkin torjuntaa ei tarvita. Petopunkteja käytetään tarvittaessa, mutta petopunkkien kanssa pitää olla riittävän ajoissa liikkeellä, toteaa Ismo Ruutiainen. Toisin kuin tunneliviljelystä usein kuvitellaan, niin härmää on ollut vain hiukan eikä sitä ole tarvinnut torjua. Myöskään hometorjuntaa ei ole tarvittu.

Mansikan poiminta-aika kestää kokonaisuudessaan 2,5 kuukautta. Mansikkalajikkeista on viljelty Polkaa, AA+ -taimista kasvatettuna. Myös Sonataa on ollut tilalla. Siitä saadut kokemukset ovat olleet hyviä, joskin sen loppusato jää pieneksi. Joka vuosi hankitaan uudet taimet, sillä vaikka tunnelimansikka talvehtiikin, niin marjaa ei kuitenkaan tule seuraavana vuonna. Tunnelisatoja otetaan yksi sato vuodessa. Tunnelista poimitaan

mansikkaa 7 viikkoa ennen avomaan satoa. Mansikka poimitaan kypsänä lähimarkkinoille. Ismo Ruutiainen sanoo, että tunnelimarjalle on saatu hyvä hinta.

Vadelma

Vadelmaa on avomaalla 30 aaria ja tunneleissa kesävadelmaa; Glen Ample'a ja Fulamee sekä syysvadelmaa. Vadelman poimintakausi kestää 4 kuukautta.

Avomaalla kasvaa Muskoka. Ismo Ruutiainen on rakentanut ulkovadelmille kevyet sadekatokset, mutta toteaa, että ne eivät oikein kestä kovaa tuulta. Sadekatokset suojaavat sekä marjoja että poimijoita sateelta. Ilma on kuivempi ja lämpimämpi kuin ilma katetta, jolloin pölyttäjätkin viihtyvät hyvin. Kevytkatosten alla sato on parempi kuin ilman katosta eikä hometta esiinny.

Vadelman sadekatos, ilman muovia. Kuva Ilkka Voutilainen/MOK

Syysvadelma kasvaa ruukuissa kasvihuoneessa (Polka-vadelma). Ruukkuvadelma talvehtii kasvihuoneessa 5-7 kerroksisen harson alla ruukut kyljellään.

Tunneliviljelyn pääperiaatteet

Iso Ruutiainen kertoi tunneliviljelyn haasteista. Se vie aikaa ja siihen liittyy paljon käsityötä. Koska tunnelit ovat investointina kalliit, tuotantoa pitää olla läpi koko kasvukauden. Lisäksi taimien ollessa hintavia, pitää tunneleista saada heti satoa ja tuottoa. Ollakseen kannattavaa tunneleiden pitäisi tuoda 2 – 5 – kertainen sato avomaahan verrattuna ja marjoille pitää saada hintaa kaksinkertaisesti. Myös viljelytekniikka pitää olla hallussa, jotta tunneliviljelty sato onnistuu.

Ismo Ruutiaisen tunnelit ovat Haygrove'n tunneleita, kooltaan 6 m x 120 m. Tunnelit hankittiin suoraan Englannista. Suurin työvaihe oli tunnelin jalkojen pystytys, sillä tilan maa on kivinen ja jalat on kaivettu käsin lapiolla maahan 70 cm syvyyteen. Tunneleiden pystytyksen jälkeen maahan on tehty harjut mansikkapenkintekokoneella vetämällä penkit kahteen kertaan. Maassa on levitettyä musta kuitukangas, joka estää rikkaruohojen kasvun.

Narut ovat tunneleiden heikoin kohta. Ne pitää vaihtaa 2 vuoden välein. Muovit kestävät noin 6 vuotta. Muovit poistetaan talveksi lokakuun viimeisten viikkojen aikana ennen pakkasia ja lunta. Ne niputetaan pitkittäissuuntaan nippuihin maahan, sillä vesi jää helposti vesipusseihin. Vaikka tunneliviljelyssä onkin haasteita, niin Ruutiaisen tilalla tunneliviljelyyn erikoistuminen on koettu hyväksi.

Sampi Keskinen, Eero Mattila:

LEMPISEN LUOMUTILA

Romontie 36 A, 81100 Kontiolahti <http://www.luomuomena.fi/>

Reeta Lempiinen omenatarhassaan. Kuva Sampo Keskinen

Viimeisenä kohteena pääsimme tutustumaan Joensuun pohjoispuolella Kontiolahdella sijaitsevaan Lempisten luomutilaan. Omenatarhan ensimmäiset puut on istutettu jo 30-luvulla. Luomuun tilalla siirryttiin vuonna 1996 ja tarhan viimeisin laajennus käynnistyi syksyllä 2005. Tällä hetkellä tilalla on noin 830 omena- ja 60 muuta hedelmäpuuta (kirsikka, päärynä ja luumu). Omenapuista satoikäisiä on noin 120 kpl.

Lempiset ovat mukana Anssi Krannilan ja Marjaosaamiskeskuksen lajikeseurannassa, jossa testataan erilaisten kääpiörunkoon (perusrungot B9 ja B396) vartettujen omenalajikkeiden menestymistä Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa. Laajahkon kokeen tavoitteena on löytää alueelle uusia kaupallista potentiaalia omaavia lajikkeita. Luomutuotantoa silmälläpitäen Lempiinen pitää mielenkiintoisimpina venäläisiä rupi-resistanttejä lajikkeita, joista toistaiseksi lupaavimpia ovat olleet 'Afrodite', 'Bolotovskoje', 'Jubilar' ja 'Uslada'. Päärynöistä matkalaisia ilahduttivat erityisesti hyvin menestyneet aikainen 'Lada' ja hieman myöhäisempi 'Tsisovskaja', olipa jälkimmäisessä jopa jo ensimmäinen päärynä!

Tilalla on viljeltyä peltoa kaikkiaan noin 10 hehtaaria, josta noin 1,5 hehtaaria on tällä hetkellä omenalla, loput kesantona ja viljalla. Pyrkimyksenä on saada tilan koko peltoala omenalle viiden vuoden sisällä. Omenatarhan lähetyvillä ei ole kastelutarkoitukseen soveltuvaa vesilähdettä, joten kastelu-mahdollisuuteen ei ole katsottu aiheelliseksi investoida. Käsikastelusta huolimatta kuivan kesän 2006 aiheuttama taantuma on edelleen näkyvissä uusissa istutuksissa. Puuttuvan kastelumahdollisuuden korvaamiseksi ja toisaalta satoiän kasvattamiseksi osa puista on ns. väli-runkopuita, joissa normaalissa siemenperusrungossa on kasvu hillitsevä välipala. Väli-runkopuita on tarkoitus istuttaa jatkossa lisää

Omenapuut on istutettu 2 metrin välein Mypex-kankaaseen ja puiden juurilla on myyrä-verkko. Riviväli on 4 metriä. Lannoitteena on käytetty Biolanin yleislannoitetta (rae).

TUOTANTO

Lempisten omenatarha on yksi Pohjois-Karjalan suurimmista omenatiloista ja sen toiminta nojaa kolmeen tukijalkaan: itsepoimintaan, tilamyynntiin ja jatkojalostukseen. Uusin tulokas jatkojalostus on eriytetty omaksi yhtiökseen, joka ostaa jalostukseen menevät omenat suoraan puista "pystykaupalla". Erillisen osakeyhtiön kanssa on helpompi asioida TE-Keskuksen kanssa ja toisaalta tulonjako on selkeämpää, kun viljely ja sen jälkeen tapahtuvat toiminnot on eriytetty. Itsepoimintapuita on noin 200 kpl. Erillinen itsepoiminta-alue muodostaa kauniin puistomaisen jatkeen tilan päärakennuksen ympärille. Itsepoiminnassa on runsas valikoima erilaisia lajikkeita ja mukana ovat myös vanhat 30-luvulla istutetut puut. Omenoita poimitaan myös tilauksesta, mutta toistaiseksi myynti-määrät ovat olleet vaatimattomia, koska valtaosa omenatarhasta on vielä nuorta.

Rakenteilla olevat jatkojalostustilat. Kuva Sampo Keskinen

Jatkojalostusta varten tilan tuotantorakennukseen on rakennettu noin 60 neliön elintarviketila, johon tullaan talven aikana hankkimaan jatkuvatoiminen mehupuristin sekä omenoiden pesu- ja murskauslinja. Jatkossa tilassa puristetaan mehua myös rahti-työnä. Lisäksi tulevaisuudessa tarkoituksena on hankkia omenoiden kuivauskaappi. Rahti-jalostusta tullaan tekemään myös luomuleimattomasta raaka-aineesta, joten säännösten mukaiseen tavaravirtojen erottamiseen on suunnitteluvaiheessa täytynyt kiinnittää erityishuomioita. Tilamyymälä oli aluksi tarkoitus yhdistää jatkojalostustiloihin, mutta ajatuksesta on sittemmin jouduttu luopumaan luomusäännösten vuoksi.

HAASTEITA

Kuluvan kesän ongelmia ovat kylmyyden lisäksi olleet omenarupi sekä kirvat. Vierailuhetkellä syys-lokakuun vaihteessa lämpösumma oli edelleen alle tuhannen astepäivän, kun summa esim. 2007 oli 1250 d.d. Luomutilalla ei ole keinoa ruven torjuntaan, eikä rupisia omenoita voi myydä ensiluokkaisina. Mehustettaessa ruvesta ei ole haittaa, joten jatkojalostus on luonteva tapa kehittää tuotetta eteenpäin. Kirvojen määrää on hillitty lähinnä pahiten saastuneita oksia leikkaamalla. Myyrien jälkiä oli runsaasti ja myyräsuojukset oli monissa puissa asennettu liian lähelle maan pintaa.

MAHDOLLISUUKSIA

Reeta Lempinen oli itse hieman yllätynyt toiminnan saamasta julkisuudesta. Tila on jo nyt alkuvaiheessa tuotu hyvin esille mm. paikallislehdissä ja – televisiossa. Tilan rekisteröimä luomuomena.fi – domain internetissä on kerännyt mukavasti kävijöitä. Tällä hetkellä kysyntää olisi enemmän kuin omenoita pystytään toimittamaan. Viljelijä itse arvelee "LUOMUN" olevan positiivinen tekijä tilan markkinoinnissa, joka avaa monia ovia. Osoittaa ihailtavaa rohkeutta lähteä näin ennakkoluulottomasti viljelemään Salpausselän eteläpuolisena kasvina pidettyä omenaa näin pohjoisessa - ja vielä luomuna!